

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám. Gergurov-féle épületben,
nova minden, a lap szellemi és anyagi ré-
ségeiért. A köz-
lemények intézendők és minden díjak
szelvények.

A hásmegyel nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és eskütörtökön.
Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 ft. — Félévre 4 ft. — Negyedévre 2 ft.
Egy óra 80 kr.
Egyes szám ára 10 kr. a vasárnapi szám 15 kr.

Ujabb indemnit

Bánffy kabinet első teendője az lesz, hogy újabb 3 havi indemnitet kér és ezzel életét 6 óra biztosította.

Az az ártatlan indemnit, a melynek rendeltetése és célja az államháztartás szekerének utjából a budgett megszavazásáig az akadályokat elhárítani és az államháztartás szükségleteinek beszerzését biztosítani a legutóbbi válság alatt kardinális jelentőségre emelkedett.

Ezen indemnit, illetve azon körülmény, hogy az 1895. évi költségvetés még nem lett megszavazva megkötötte a király kezét és kiszolgáltatta őt a szabadelvű párt önkényének.

A király megvonhatta bizalmát a kormánytól, megvonhatta a szabadelvű párttól, és mégsem tehetett mást, minthogy újból ezen pártból alakítson kormányt.

Kényszerítve lett erre, mert a válság kibontakozásának egyedüli alkotmányos útjától az országgyűlés feloszlata, új választások elrendelésétől el lett vágyva azzal, hogy az 1895. évi költségvetés még nem lett letárgyalva.

Mert az 1848: 4. és 1867: 10 t.-cikk értelmében a király az országgyűlést csak akkor oszlathatja fel, ha a mult évi zárszámadások és a jövő évi költségvetés le van tárgyalva, különben pedig csak akkor és úgy, ha az új országgyűlés még oly időben összehívható és összehívandó, hogy mind a befejezett zárszámadások, mind a jövő évi költségvetés az évek végéig országgyűlésileg tárgyalhassanak.

A Wekerle kabinet 1894. decz. havában, miután 3 havi indemnitet kért és kapott, leköszönt; leköszönt tehát oly időben, a mikor az országgyűlés többé fel nem oszlatható, — mert az idő rövidségénél fogva új választásokat elrendelni „az országgyűlést meg azon év folyamán oly időben összehívni, hogy mind a zárszámadások, mind a jövő évi költségvetés az évek végéig országgyűlésileg tárgyalhassanak“ nem lehetett.

A szabadelvű párt tehát kezében tartotta a válságot, s a király kénytelen volt azt tenni, amit a

bizalmát veszítette, elbocsájtott kormányt akart, parancsolt.

Akarhatott és parancsolgathatott pedig annál kényelmesebben, mert az országgyűlés feloszlataától tartania nem kellett.

A „Fremdenblatt“? Kálnoky lapjának úgy látszik fogalma sem volt az 1848: IV. és 1867: X. t.-cikknek létezéséről, mert komoly hangon az országgyűlés feloszlataásával fenyegetődött, s csak miután Kálnokynak megmagyarázták a dolgot, akkor csak látta, milyen kelezésbe hozta a királyt az újabb válsággal s akkor sietett a Fremdenblatt is konstatálni, hogy „rendszerváltozásra soha sem gondoltak.“

Igy történt aztán, hogy a válság lefolyása a szabadelvű párt diktálása szerint ment.

Úgyesen volt megcsinálva a válság komédiája azt meg kell engedni.

Folytatni akarják e komédiát újra s erre új indemnityre van szükség, mert a budgett tárgyalása után vége a király megkötöttségének, vége a szabadelvű regimének.

Mi őszinte barátai vagyunk a szabadelvű reformoknak, hanem az ily eszközöket azok keresztülvitelére lekünk mélyből perhorreskáljuk.

Megköveteljük, hogy a korona a közvéleményt respectálja, de nekünk is respectálnunk kell a király akaratát, a király jogait, — azoknak furfangos módon való kijátszását túrni nem szabad.

Tessék nyílt sisakkal harcolni.

Veszedelmes praecedens ez, és isten óvjon attól, hogy alkotmányaink két factora egymást mégegyszer — magyarul mondván — becsapjon.

S minden jel arra mutat, hogy a szabadelvű párt kész e veszedelmes játékot, a király megkötöttségét tovább fűzni, s e helyzetet kiaknázni.

Arra vall azon körülmény, hogy Bánffy nem akar a budgett tárgyalásába fogni, hanem indemnitet kér.

Ez idő alatt a hátralevő javaslatokat újból a főrendiház elé viszik, a koronára új válság és annak hasonló lefolyásával való kilátásba helyezésével pressiót

gyakorolnak, úgy hogy a korona maga lesz kénytelen odahatni és közreműködni abban, hogy a főrendiház a javaslatokat elfogadja.

S bármennyire örvendenők, ha a javaslatok törvényerőre emelkednének és életbe lépnének, visszariadunk az eszközök tisztességtelen voltától, melyek a parlamentarizmust, az alkotmányt illuzoriussá teszik.

Kétélű eszközök ezek, melyekkel a támadó is megsebesíti magát.

A szadelvű párt ezzel lehetlenné vált, de bukásával sárba rántotta a parlamentarizmust is.

Videant consules

Dr. C. L. I.

A magunk dolga.

A nemzetet izgatottságban tartó kormányválság legalább egyelőre elintéztet nyert.

Hetekig alig lehetett egyéb kérdéssel foglalkoznunk, a közönség figyelmét minden érdeklődését lekötötte a kormányválság.

Most egy kis lélegzethez jutottunk már. Szólhatunk a magunk speczialis dolgairól is, seperhetünk a magunk háza előtt is, egy szóval foglalkozhatunk városi ügygyel is, az országos politikát, legalább egy cikk megírásának illetőleg elolvasásának idejéig nyugodni hagyván.

Es e kis intervallumot annak a megbeszélésére kívánom fordítani, hogy hát tulajdonképen mi legyen a mi színházunkkal?

Polgár társulata most már második éve bírja a színházban a játékosági engedélyt, e két év unós untig elég arra, hogy úgy a társulatról, mint Polgárról, a directorról megalakossuk a magunk véleményét.

Mi előtt azonban véleményemnek kifejezést adnék, előre bocsájtom, hogy színházi kérdésekben helyén valónak látom azt, ha bizonyos conservatív irányzatot követünk.

A lehető jobbért én nem szívesen áldozom fel a már meglevő jót, sőt talán a türhetőt sem,

Most az a kérdés tolu azután előtérbe, valljon Polgár társulatai, melyekkel két saiont már körülbelül kihuzott, megütik-e azt a mértéket, hogy azokért a mondottam conservatív elv alkalmazása szükségesnek mutatkozzék?

Erre a kérdésre az egyszerű kispappal distinguálnunk kell. Kétségtelen, hogy tavai is voltak jó erői, s meg kétségtelenebb az, hogy ideai társulata, már természetesen egy vidéki szintársulat niveaujához mérve, kiváló erőkben nem szűkölködik.

Nem akarok ez uttal neveket említeni, pedig az alkalom nagyon csábító, hanem csak úgy általában azt jegyzem meg, hogy azok a szerepkörök, a melyek egyáltalán betöltve, részben kiváló erők kezeiben vannak, részben oly színészekkel illetőleg színésznőkkel vannak betöltve, kik a mi utóvégre is nagyon provinciális viszonyaink között helyeiket megállják.

Már most az igazgatással foglalkozva, mert Polgár mint színész annyira és méltán kedvence a közönségnek, hogy ő róla, mint ilyenről bizvást hallgathatunk, ha csak referádáinknak ismételtetésébe esni nem kívánunk, tehát Polgáról az igazgatóról szólva: készségesen ismerjük el, hogy hivatásának magaslatán áll. Ezt úgy értjük, hogy mint kiváló intelligentiájú ember tisztában van azzal, hogy mi egy director kötelessége. Hogy azután e kötelességét teljesíti-e vagy legalább teljesíteni igyekszik-e? arról majd külön szólnok.

Negatív érdeme, hogy kerül a phrasisokat és a görög tüzet, tudja jól, hogy ma napság a közönség nem hazafiság okából jár színházba, hanem mert mulatni, szórakozni, élvezni akar, s éppen azért nem a közönség hazafiságára, de jó izlésére támaszkodik.

Hanem aztán ez a baj, hogy nagyon támaszkodik a közönség elnézésére, türelmére is.

És e tulajdonságának kell azután felrónom azt, hogy — a mint már fennebb jelzém — Polgárnál betöltött és be nem töltött szerepkörökről lehet szó.

Egy egész sorozata a szerepköröknek, melyek a legutolsó falusi tru-

poknál sem maradhat betöltetlenül, Polgár társulatában nélkülözi emberét.

Nem akarok classicus darabokról sem szólni, pedig utóvégre ezek előadását is joggal megkövetelheti olykor olykor a közönség, a színpadon leggyakrabban előfordult darabok sem mehetnek nálunk éppen egyes szerepkörök betöltetlensége miatt, vagy ha mennek, hát nincs bennük köszönet.

Magának a hős szerelmesnek, szerepköre sines betöltve, sőt egyáltalán nincs is szerelmes színésztünk. Itt már meg kell névszerint is emlékeznünk Krémerről. Krémer több ízben adta kétségtelen tanujelét annak, hogy értelmes, használható színész, de a szerelmes szerepkör nem az ő szerepköre, s így a nélkül, hogy ez által az ő egyéniségét kisebbiteni akarnók, a szerepkör betöltetlenségéről joggal beszélhetünk annak daczára, hogy e szerepekben Krémer fel szokott lépni.

Hasonlóan betöltetlen a népszínműénekes szerepköre.

Érezkövy kétségtelenül használható hanganyaga daczára népszínműénekes számba nem mehet. Épen a népszínművek azok, a hol az ének magában véve nem elég. Népszínművekhez játszani is kell tudni. Sőt tovább megyek, lehet valakinek jó jateka is a nélkül, hogy népszínművekben használható legyen.

Érezkövit népszínművekben pedig harározottan nem lehet használni.

A tenorista kérdés is csak félíg meddig van megoldva, ugyan el kell ismernünk, hogy ha ritkábban is hallunk tenorparthiekat, de a mit hallunk az legalább jó.

Dramái anya színésznők sinesen. Benkő Jolán teljes mértékben megfelel annak a szerepkörnek, a melyre szerződött: van: ő jó comica, de hát dramái anya szerepekre, bár van annyira értelmes színésznő, hogy nem szokta elejteni a reá bízott szerepeket, még sem alkalmas. Azután van eset, hogy egy társalgási és

egy drámai anya szükséges egy és ugyanazon darabban, akkor aztán úgy segítenek magukon, hogy Lévai Ilo-nával játszatják a drámai anya szerepet. Utí figura volt a Fourchambauld család.

Mindezekből a consequentiát levonva, kétségtelen az, hogy Polgár a kiirandó pályázaton nagyon is számot tevő pályázó lesz, de semmiesetre sem ismételtető a tavai eljárás, hogy Polgárnak a színház pályázat nélkül adassék ki.

Minden esetre meg kell látnunk, kik pályáznak s minő ajánlatokat tesznek a zombori színházért. S ha akkor Polgár hajlandó nyújtani azt a mit bármelyik másik pályázó nyújtani akarna, s a mi fő, ha kellő garantíát ad arra nézve, hogy azt a mit ígér meg is tartja: akkor ám legyen jövőre is Polgár a director, ha azonban a garantíát erre nézve adni nem tudna, most nem szólnok arról, hogy minő formában adassék meg ez a garantia, akkor más direktor után kell nézni.

Annak semmi esetre sem szabad ismétlődnie, a mi ez évben történt, most talán még inkább elnézhető, ha egyes szerepkörök gyöngébb erőkkel is vannak betöltve, mintha egyáltalán betöltetlenek.

Azért mélyen tisztelt színtügyi bizottság, mindenekelőtt a garantíáról tessék gondoskodni.

Fyagra V.

A millénium és a sajtó.

A „Pester Correspondenz” írja:

A millénium nagyszabású munkálatok, a melyek hivatva lesznek Magyarország ezeréves fennállásának évforduló ünnepét jelezni,—új korszak elé jutottak. Ma vált meg a nagyszabású munkálatok megvalósításától Lukacs Béla kereskedelemügyi miniszter, ki lelkes odaadással, fáradhatlan ügybuzgalommal és paratlan szakertelennel vezette ezen munkálatokat, a melyek Magyarország ezeréves fennállásának ünnepe alkalmával lesznek bemutatandók. Másfél évig tartó óriási munka eredményét számolja át Lukacs Béla miniszteri udóda: Dá-

T A R G Z A.

Mese egy lányról.

(A „Z. és V.” eredeti tárczája.)

Irla: SIGEL ANGYALKA.

A mama Terkának adott igazat, amikor azt mondotta, hogy gondolkodik, mielőtt Szirth Ádinnak a felesége lesz és így abamaradt egy kis időre a dolog, ámbar a papa mormogott valamit róla, hogy hát meddig is kell tulajdonképp ütni a vasat.

Amíg meleg, no igen... Csakhogy Terka biztos volt benne, hogy Szirth Ádi nem szokik meg, sőt még csak meg se házasodik, ha Totkát meg nem kapja. Azt hát mindig elérheti.

Gondolkozási idő...

Terka gondolkozott egy napig, ketőtől, aztán beieunt és elgondolta, hogy azt a néhány hetet, amit gondolkozásra kért, okosabban is tölthetné. Jó, lesz majd a Szirth felesége, de előbb elmegy K-ra a Jankákéhoz, ugyse volt náluk már három éve, mert ők jönnek el minden nyáron. Pedig olyan kedves egy kis város az, és a

olyan boldog volt ott egyszer a Feri. Bakfis volt még akkor; mindössze tizenöt éves és még fiatalabbnak látszott a rövid ruhájában, kislányos derekával, telt, de keskeny fehér arczával. — Légios, szép kis teremts volt és elérkezett a lelke a bakfislekek ama stádiumába, amikor hiányzik nekik valami, amit ők magukban sem neveznek meg és úgy kimondatlan, megnevezetlen kerik naponta a jó Istenről; amikor szomorúak gyakran ok nélkül, amikor siró kedvük támad, mihelyt egyedül hagyják őket egy kicsit az ábrándjaikkal.

Hát aztán a Ferinek éppen K-n hallgatta meg a jó Isten a könyörgését. Megtelt ott az ő kis lakatlan szive sok, sok szerelemmel. Szerelmes lett a Gadány Paliba, a „szép kreol”-ba, akinek tulajdonképp semmi köze se volt a kreolokhoz; csakhogy nagyon sötét volt a bársonyos bőre és az égő, szép szeme.

Terka szerette Palit, Pali szerette Terkát. Aztán Terkának haza kellett utazni; bucsuzás szép és szomorú volt persze.

Egy hónap mulva Terka elpirulás nélkül mondhatta ki a Pali nevét, két hónap mulva már egyáltalán nem emlegette, Palit tehát sajnálni lehetne, ha nem küldött volna három hónappal a Terka hazautazása után egy elegáns, illatos oljégyzési kártyát. — Akkor a Pali megházasodott és — amint a Janka, amikor utóljára itt-honn volt, beszélte — boldog volt a szép feleségével.

Terka igazán örült, hogy megismerheti a hajdani ideálja feleségét. Nagyon kíváncsi volt, hogy hasonlít-e valamilyen öhozzá, mert hiszen ő nagyon tetszett egyszer a Palinak.

— Meg-e mondja majd a feleségének, hogy mi ketten...

Terka tapsolt a gyönyörűségétől, ha ha rágondolt, milyen jól mulatnak ők majd ezen, a fiatal Gadánynéval, mert ha Pali nem meséli el, hát majd elmeséli ő azt a bolondságot. Szinte hallotta már, hogyan nevet a kis Gadányiné és mondja:

— Oh az a bolond Pali...

Aztán elmeséli, a fiatal asszony ho-

niel Ernő miniszter kezeibe azon reményben, hogy az utód hasonló kedvvel és erejével fog hozzá a főváros és a nemzet hazafias áldozatkészsége által létrehozandó monumentális műfelfezéséhez.

Nemcsak nagyon szép, de igen súlyos hivatás is Lukács Béla utódnak lenni, még akkor is, ha kizárólag a szakminiszteri teendők sikeres ellátásáról van csak szó. Többszörösen súlyos ez a feladat akkor, midőn nemcsak rendes mederben folyó államügyeket kell a szakminiszternek elintézni, de azok mellett rövid másfél év alatt be kell mutatni a nemzet szellemi nagyságát és anyagi erejét az innep iránt érdeklődő külföldi nemzeteknek. Nem lehet eléggé sajnálni, hogy ezen impozáns munkalátogatónalát a végzet kivette Lukács Béla kezéből. De bizunk Dániel Ernő genialisításában, hogy mint Lukács utóda szintén fel lesz ruházva azon nélkülözhetetlen erényekkel és ernyedetlen munkaképességgel, a melyekkel lehetséges csak oly szellemben e munkalátogatokat befejezni, a milyen szellemben Lukács az alapot lefektette és a monumentális építményt magas színvonalig emelte.

Dániel Ernőnek, mint Lukács Béla hivatott utódnak a kezdet nehézségei között két kiváló szakfőúr fog rendelkezésére állani. A financiális ügyek organizálása terén Graencenstein Béla, az ezredéves kiállítás igazgatója fogja őt támogatni, illetve fogja Dániel Ernő védnöksége alatt vezetni a kiállítás hajóját az őt jellemző éber szorgalommal, hogy behozhassa azt a nagy idővesztéseket, a melyet a kiállítás létesítése közben vesztettek akkor, a midőn Németh miniszteri tanácsos betegsége válságossá lett. A képművészet és kultúrhistoria terén Szalay Imre miniszteri tanácsos lesz a kereskedelmi miniszter intencióinak szakavatott megvalósítója, a ki szakszerű előképzettségével és ősmert tapasztaltságával fogott a késedelmész folytán előállott hézagok és hátrányok eltüntetéséhez és e mellett lelkiismeretes pontossággal végzi nemzeti muzeumi igazgatói teendőit.

A legnagyobb elismeréssel kell szólalnunk a kiállítási igazgatóság által e napokban közrebocsátott hivatalos jelentésben foglalt rendkívül sokoldalú és nagyszabású, részben véghez vitt, részben munka alatti levő tervezetekről. Midőn azonban annak minden egyes részét, úgy egészet is a legnagyobb elismeréssel méltatjuk és benne úgy az igazgatóság mint az egyes bizottságok, nem különben a kiállítás mérnöki és titkár személyzetének elismerésre méltó tevékenységét helyeslőleg bíráljuk el azon köztudatra hivatkozva hogy lapunk, azaz a „Pester Correspondenz“ immár 30 év óta a leg-

nagyobb tárgyilagossággal szolgálja a közügyeket s hogy csakis olyankor hallatjuk figyelmeztető szavunkat, midőn valamely kardinális mulasztásról van szó, lehetetlennek látjuk ezenel kifejezésre nem juttatni aggodalmunkat egy irányban.

Aggodalmaink vannak ugyanis az iránt, hogy az ezredéves kiállítás támogatására és népszerűsítésére a kiállítás titkársága — bizonyára soknemű elfoglaltsága folytán — a sajtóosztályt sem elég korán, sem elég helyesen nem szervezte.

Mi a sajtóosztály helyes szervezését épen olyan fontosnak véljük, mint magát a kiállítás szervezését, mert megvagyunk győződve a felől, hogy hiába rendezünk kiállítászt, ha a sajtóosztály nincs helyesen szervezve, és nem működik helyes szervezet alapján. Mi már egy ízben, úgy a fővárosi, mint a vidéki sajtó rokonszenves helyeslése között a leggyengédebb módon felszólaltunk a mellett, hogy a kiállítás népszerűsítése céljából úgy a hazai, mint a külföldi sajtó terén az érdeklődés felkeltése vegett állandó mozgalom indíttassék meg. Az évi jelentésből fájdalom e célból csak vázlatos tervezeteket látunk. Sem a hazai, sem a külföldi sajtóban nem találunk — néhány szerény magánvállalkozást kivéve — oly impozáns érdeklődés, avagy érdekeltt irányzatok, a mely méltó is, képes is volna a sajtó terén a kiállítás érdekkörét képviselni úgy az ország határai közt, mint a külföldön.

Mint legközvetlenebb szemlélője a hazai és külföldi sajtónak, joggal állíthatjuk azt, miszerint az érdeklődés kiállításunk iránt idehaza a lehető legszerényebb határok közt mozog, a külföldön pedig alig tudnak kiállításunk felől valami. Hogy ez nincsen jól s hogy ez nagy kárára van nemcsak a kiállításnak, de a kiállító nemzetnek is, azt talán nem is kell részleteznünk. Az azonban kétségtelen, hogy ezen sietve változtatni kell, mert már valósággal közeledik a 12-ik óra!

Midőn pedig a sajtóosztály felállítását a közérdeklődés felkeltése céljából meg sürgetjük, hozzátesszünk azt is, miszerint ugyan csak a kiállítás érdekében kívánatosnak találjuk, hogy a sajtóosztály sem családi vagy barati körből ne legyen összeválogatva, sem pedig egy zartkörű írói testület, politikai napilap, vagy, egy magányomda érdekeit képviselő egyenkébből összeállítva, mert ha ezen jellege lesz a kiállítási sajtóosztálynak, hivatásának nem fog tudni megfelelni . . .

E sajtóosztály szervezése a kiállítási titkár kezebe van letéve. Az ő érdeme lesz az, ha ez osztály helyes szervezetet kap. Mi csak azt ajánljuk figyelmébe, hogy a fővárosi lapok befolyásuk aránya szerint le-

gyenek képviselve, továbbá hogy a fővárosi lapok képviselte mellett megfelelő arányban vegye figyelembe munkatervezetéinel a vidéki lapok képviseltesét, melyek valóban önzetlenül, sőt igen sokszor a legnagyobb áldozatkészséggel teljesítik hivatásukat azon körökben, a melyekben a fővárosi lapoknak alig van némi befolyásuk.

Fővárosi levél.

Casimir Périer lemondása.

Budapest, jan. 16.

Párisból világra szóló esemény hírt hozza a táviró. Casimir Périer, a francia köztársaság elnöke lemondott.

Ezt az elhatározását ma közölte Challemel Lacourral, a francia Szenator- és Brissonnal, a ka tara elnökével, hozzátévé, hogy elhatározása megváltozhatatlan.

Párisban óriási komsternációt okozott a köztársaság elnökének elhatározása. Casimir Perierőt most már csak azt kívánják, hogy várja be az új kormány megalakulását.

Általános artil tartanak, hogy államcsiny rejlik Casimir Perier lemondása között.

*

Budapest, jan. 17-én.

Az elnök választás e hó 17-én ment négybe Versaille-ban, hol Faure Félix 410 szavattal megválasztatott: Brissou 391 szavazata ellen köztársasági elnökké.

Az új kormány.

Bánffy Dezső báró, mint azt lapunk legutóbbi számában megturk, jan. 15-én kézhez kapta a miniszterelnökké való kinevezetését. A többi minisztereknek 16-án kézbesítették a kinevezési okmányt.

Az új miniszterek 17-én délelőtt tizenegy órakor tették le az esküt a király kezébe. Ez alkalommal az eskümentát a régi szokás szerint Tarkovich államtitkár olvasta föl. Az eskütételen csak a most kinevezett miniszterek, élükö a Bánffy Dezső báró miniszterelnökkel vettek részt.

A király az eskütételt ceremóniája után az egész miniszteriumot közös kihallgatáson fogadta, amelyre a régi minisztereket is meghívták. Ez egészen új és meglepő dolog, amelyet a szabadelvűpártban sokan a Bánffy-kabinet előnyére magyaráznak.

Királyi kéziratok.

A megbukott Wekerle-kormány tagjaihoz a következő királyi kéziratok küldettek: Kedves Wekerle! Midőn Önt mult hó 23-án kelt elhatározásom kapcsán magyar

gyan vallott neki szerelmet... oh az majd egészen másképp hangzik, annál nem fognak nevetni; akkor Terka majd összekulcsolja az ölében a keskeny fehér kezét, komolyan, hallgatva szögezi a sötétbarna nagy szemét a kedves asszony beszélő, piros szájára . . .

Es esodálatosképpen sohase képzelte az asszony mellé Palit, mindig csak ő vele foglalkozott meg a vele való együttlétét színezte ki Terka; arra hogy Pali-val találkozik, beszél, nem is gondolt.

Alig várta, hogy a vonatra szálljon, még a mamával is türelmetlenül esókolózott. Arra a vágyó, bus nézésre meg már eppen nem ügyelt, amelyet a szegény kis Szirth Ádi vetett az elzúgó vonat után...

K. ra érve jókedűen ugrott a sógora nyakába, aki a pályaudvarra jött ki elé. Estefelé járt, hó borított mindent. Mikor Terka először volt itt tavasz. volt.

Egy kicsit másképp képzelte a várost, de azért, ahogy a hirtőn berobogott, megismerte az utcákat és a Terka lelkében alvó, szép emlékek ébredtek. Ko-

molyan nézett körül és hallgatta a sógora beszédét, aki az épületekre figyelmeztette.

— Csinosodunk, mi ezieza?

— Oh hogyne, nagyon . . . a Gadányék háza ugy-e?

Terka fölnezt a nagy táblájú ablakokra, a melyek közül egy kettő mögött hirtelen fény gyult ki és nyomban becsukódott a redőny.

— Igen, az öregeké, de a Pali a szomszédban lakik, itt ni.

Ahová a Terka sógora mutatott, ott kinyílt a nagy sötétsárga faragványos kapu és kilépett egy magas asszony. Csak ugy ruhaderékban és kulap nélkül volt, egy fehér schawllal a nyakán, amelynek az egyik fele hátra volt vetve. Vidoran, kedvesen mozgott, ahogy előbb körülnezt az utczán, aztán nagyon gyorsan ment az öreg Gadányékhoz át. Terka hátrafordult egy perezre a kocsiban, hogy ezt megláthassa.

— A fiatal Gadányé.

Terka tudta ezt mielőtt a sógora megmondta volna. Kicsit esodálkozva, lehülve moodta magában:

— Nem is hasonlít rám; olyan nagy erős és közönséges . . . olyan piros, barna arca . . . Nagyon megváltozott a Pali izlése . . .

Es sokkal később otthonn, Jankákéknál, amikor egyedül hagyttak a kicsi vendégszobában még mindig arra gondolt, hogyan változnak az emberek.

— De nem mind . . . Nekem még mindig a fekete, magas férfiak tetszenek . . . és a fehér kicsi nők . . .

Es odaállt az állatükör elé, ahonnet egy kicsi, hamvasszöke nagyon fehér hölgyecske beszélt neki csepp piros szájjal és nézett rá nagy komoly, fényes, barna szemekkel.

— Igen . . . szebb, szebb gyöngéd, ideális külsejűnek lenni, mint olyannak...!

Es kacsóját kétfelel a keskeny fehér kis arca körül mozgatta, amivel a fiatal Gadányé nagy szabású arcának teltségét akarta jelezni. —

Délfelé elállt a havazás és Terka föllelékzett. Végre kimozdulhat hát az ember. Készséggel hordta össze a Janka

minisztereinek állásától, valamint a magyar pénzügyminisztérium vezetésétől ezennel véglegesen felmentem, fogadja ezen alkalomból eddigi hivatalos állásában, különösen az államháztartás egyensúlyának megszilárdítása körül fáradoztam buzgalommal, és odaadással teljesített kitűnő szolgálatait őszinte köszönetemmel és egyszerűsággal változtatlan kegyelemmel biztosítom.

Kelt Budapesten 1895. évi január hó 14-én.

Ferencz József s. k.

Kedves Lukács! Magyar minisztériumom, lemondása és saját kérélem folytán Önt kereskedelemügyi magyar miniszteri állásától fardhatatlan buzgalommal teljesített kitűnő szolgálatainak elismerése mellett, ezennel kegyelemmel felmentem és Önnek egyuttal a belsőtitkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten 1895. évi január hó 15.

Ferencz József s. k.

Kedves gróf Andrássy! Magyar minisztériumom lemondása és saját kérélem folytán személyem körüli magyar miniszteri állásától, hű és buzgó szolgálatainak elismerése mellett ezennel kegyelemmel felmentem.

Kelt Budapesten 1895. január hó 15-én

Ferencz József s. k.

Az új kormány kinevezése.

Ő felsége az új kormány tagjaihoz a következő kéziratot intézte: Magyar minisztereinköm előterjesztése folytán honvédelmi miniszteremné báró *Fehérváry Géza*, horvát-szlavonországi tárca nélküli miniszteremné *Jospovitich Imrét*, földművelésügyi miniszteremné gróf *Festetics Andort* újot kinevezem illetőleg ezen eddig is viselt állásaikban megőrzöm. Igazságügy-miniszteremné *Erdély Sándor* államtitkár, pénzügyminiszteremné *Lukács László* államtitkár, belügyminiszteremné *Perczel Dezsőt*, a képviselőház alelnökét, vallás-közoktatásügyi miniszteremné *Wlassics Gyula* budapesti tudomány-egyetemi tanárt és országgyűlési képviselőt, kereskedelemügyi miniszteremné *Dániel Ernő* országgyűlési képviselőt ezennel kinevezem, és a személyem körüli minisztérium vezetésével ideiglenes honvédelmi miniszteremet bízom meg.

Az illetőkhöz intézett kézirataimat további intézkedés végett ide zárom.

Ferencz József s. k.

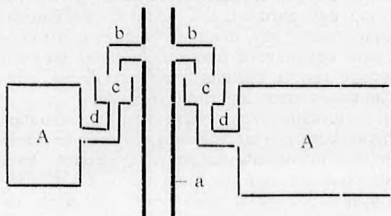
b. Bánffy s. k.

A közveszélyes ártézi kut.

Lapunknak egyik, a közegészségügygel foglalkozó munkatársa f. hó 17-én szemtanúja volt a helybeli ártézi kút mendenczéje tisztításának. Az ott látottaktól elszörnyűködve jött szerkesztőségünkbe, hogy a rettenetes veszély, mely e kútból a közönségre háramolhatott, felhívja lapunk útján az illetékes körök figyelmét.

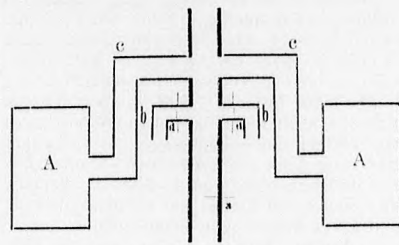
Az ártézi kútnak felesleges víze a forrást felvező cső két oldalán elhelyezett, csementtel kifalazott mendenczékben gyűlik össze, melyeknek egyikéből még a takarékpénztár épületében elhelyezett reservoirba vezet egy cső. — Ezen mendenczéből hordják szét az egész városba a vizet kocsin hordókban és árulják drága pénzen a készbetegséget. — A mendenczék u. i. tele vannak sárral, szennyel, amittől a víz posadt, zavaros, és a legveszedelmesebb fertőző baktériumokkal szaturált. — Igazán Isten óvó kezének kell kiterjesztve lenni felettünk, hogy városunkban ezen moskos víz nagy mértékben való használata daczára typhus, vérhas, bélhurut s tudja Isten még miféle nyaválák nem léptek fel még hatalmas járványként. — A szennyes mendenczéknek leggondosabb kitaraktatása teljesen haszontalan munka, mert mindaddig, míg ezen mendenczéknek újból való szennyeztetésére a lehetőség fennáll, fennáll ezen mendenczék közveszélyessége is. Elvárjuk, hogy a hatóság haladéktalanul befogja tiltani a mendenczéből való vízfordást engedélyt. — Azután pedig szükséges, hogy ezen mendenczék oly szerkezettel láttassanak el, hogy beléjük szenny ne juthasson.

Hogy a közönség tájékozást nyerjen ezen mendenczék veszedelmes voltáról, im itt adjuk jelenlegi szerkezetük vázlatát.

A forrásból *a* cső hozza felszínre a vizet, amely *bb*, csapokon folyik ki. A felesleges víz *cc*, rostélylyal ellátott nyílásokon és *dd*, csöveken át folyik *AA*, mendenczékbe. Természetes, hogy ily szerkezet mellett a *cc*, nyílásokon át temérdek piszok, szenny juthat a mendenczékbe.

Igen könnyű szerrel segíteni lehetne ezen bajokon, — és a mendenczékbe jutó vízfelesleg tiszta és használható ivóvízként volna megtartható.

Az eljárást, melylyel ezen bajokon segíteni lehetne vizlatban ide ígatjuk. — Ezen szerkezet mellett a *dd* csapok elzárják a forrásból felszökellő vizet, a mely ez esetben felemelkedik *cc* csövekhez, és anélkül hogy a levegővel s általában a külvilággal érintkezésbe jutott volna, belefolyik *AA*, reservoirokba. — A mendenczék légmentes elzárása mellett így megóvható teljesen a víz fertőztetése.

Ajánljuk figyelmeztető szavainkat az illetékes körök gondjába. Hogy ha van már ártézi kútnak, amely az oly régóta fennállott ivó vízhiányt elég jól pótolja, ne hagyjuk azt oly állapotban, hogy czéljának nemcsak, hogy meg ne feleljen, de sőt közveszélyes állapotot teremtsen.

Birák és ügyvédek a tábla elnökénél.

— A tábla-elnök üdvözlése. —

F. hó 18-án volt az ünnepélyes folytatása annak a meleg ováczióknak, melylyel a szegedi kir. tábla területen levő bíróságok és ügyvédek a tábla új elnökét Bernath Géza drt hivatalfoglalása alkalmával üdvözlék. Az ünnepély lefolyásáról következőkben értesít a Sz. N.:

ruháját, kalapját, csak menjenek már, mert ő meghal az unalomtól, ha még ma se mehet sétálni. Tegnapelőtt oda jött, tegnap délelőtt Janka délutánra halasztotta a sétát; délután aztán elkezdett havazni és ha éjjelre talán szünetelt is, de ma reggel, amikor Terka fölült az ágyában és kinézett, odakint hullt, hullt a hó, fehéren, szépen.

Most aztán simán magasan, remek szánutal képezve fektült a hó; csak a járdáról volt elsőpörve. Kiszüött a nap is és mosolygós, ragyogó lett tőle minden körös-körül.

Terka gyorsan ütemesen lépegett és beszélt, mosolygott, aztán kacagott hozzá halkán, jókedvűen, hogy Jankának is folyton vele kellett nevetni. — Egyszerre csak Gadány Pálival találkoztak.

Megörültek egymásnak. Gadány bókolt Terknek; azt mondta, hogy még sokkal szebb, mint volt, Tera is diesérte a Gadány külsejét, ő meg azt mondta, hogy éppen olyan fess, mint „legénykorában” volt.

Janka is keztűs kezének mutatóujával ráköpintott egy kicsit a huga szapora szájakajára.

— Azt akarod, hogy elbizakodjék?

— Nem, csak azt akarom, hogy lássa meg, mily veszélytelen lett ő. Én még bókolkok is neki s még hozzá oly képpen, mint a mi Jani bácsinknak minden születésnapján kell bókolknom. Hogy ugyanis a múlt év óta egy cseppet sem változott; ezt tizenhétszer mondtam már, valószínűleg Jani bácsinak, mert ugy hiszem, egyéves koromban kezdtem . . .

Megint nevetett és Gadány Pali is elnevette magát. Lám ez a kis lány itt három év előtt az arca színét változtatta, ha hozzá közeledett és lesütötte a mély nézésű kedves szemét, most meg itt konfidenskedik, gunyolja őt és amellet majd hogy nem bácsizza.

Csaknem bosszankodott a „szép kreol.” Csak azért is elkísérte egy jó darabon Terkákat és összeszedve az egész régi élénkségét mulattatta őket. És oldalt nézve le a Terkára, csak olyan hosszan,

égnön vette rá a tekintetét, mint három év előtt, csak ugy mosolygott, lehajolva néha, a leány arcába ez a kokett szép ember, aki nem akarta, hogy megváltozottak, fádabbnak, komolyabbnak iássék, mint egykor.

És nem is látszott megváltozottak. Terka csak olyan igaz gyönyörűséggel nézte a szép barna arcát, nagyon szerettem, nagy bajuszát és hallgatta a lágy, mely hangját, mint egykor.

Gadány még mindig tetszett hát Terkának és Terka ezt nem bánta.

— Most látom csak, hogy sohase szerettem, mindig csak tetszett, gondolta magában. — mert ha akkor szerettem, ugy szerettem most is, ha pedig most szeretném, hát busulnék, hogy felesége van.

És bizony nem busult; éppen csak-hogy egy kicsit kevesebb kedve volt a fiatal asszonyt megismerni. De ez is csak azért, mert Gadányé nem volt az a kis, szentimentális kinézésű hölgy, akinek őt Terka elképzelte.

Öt törvényszéki bírói kara, a szabadkai ügyvédi kamara, s a torontali ügyvédek ünnepelték ma Szegeden az új táblai elnököt, aki a hozzá intézett üdvözlő beszédekre adott válaszaiban megjelölte az irányt, melyen a jövő jogszolgáltatásnak haladni kell.

Az elnök az üdvözlő szónoklatokra adott válaszában leplezetlenül rámutatott a hibákra, melyek az egyes törvényszékek területein tapasztalhatók és minden szavában hangsúlyozta, hogy a sommas eljárás-sal megkezdett igazságszolgáltatási reformok végrehajtása körül nem tűri meg a legkisebb szabálytalanságokat sem, hanem elvárja, hogy a bírói kar teljes odaadással és lelkesedéssel épölje azt a magot, melyből a jövő igazságszolgáltatás erős törzsének kell kifejlődni.

Kiemelkedik az adott válaszokból az a megnyugtató ígéret, hogy az elnök figyelemmel kívánja kísérni a bírói kar egyes tagjainak munkásságát és hogy felügyeleti jogának gyakorlása körében, a legkisebb érdemet sem akarja méltánylás nélkül hagyani.

A törvényszékek és ügyvédek küldöttségei a délelőtti folyamán a következő sorrendben tisztelegtek a tábla elnökénél:

A Nagybekerekai törvényszék.

Zsiros Lajos kuriai bíró, törvényszéki elnök vezetése alatt Duka László táblabíró, Kiss Sándor, Will László, dr. Polgár Sándor, Alföldi Ede törvényszéki bírák üdvözölték az elnököt.

Zsiros Lajos meleg hangú beszédet mondott, kit tudomány, tehetség és számos erény messze magasra fölénk emelnek — ugymond, üdvözölni jöttünk önt a nagybekerekai törvényszék és ennek területen levő összes járásbírósgok nevében. Régóta ismerjük méltóságod kimagasló érdemeit és munkásságát, méltóságod is régtől fogva ismer minket és törekvéseinket. Megnyugtatónak mondja a tudatot, melyet a kinevezés keltett, mert ismeri az elnök igazságszeretetét és tudja, hogy amit eddig, úgy ezután is közvetlen meggyőződésre alapítja amaz intézkedéseit, melyekkel a bírák sorsa fölött van hivata dönteni.

Bernáth Géza dr. elnök halásan köszöni a megemlékezést és a jó kívánásokat. Rég ismeri már — ugymond a nagybekerekai törvényszék működését, még abból az időből, midőn 1887-ben, mint vizsgálóbiztos működött ott. Örömmel tapasztalta, hogy azóta nagyot változtak a törvényszék viszonyai s hogy most az ottani bírói kar hivatásának magaslatán állva végezi nehéz feladatát. Az utóbbi időben sulyosodott a kar helyzete, mert a bírói lét-

szám ugyszólván felére olvadt le Nagybecsereken, s hogy mégis nem történt fennakadás, az egyrészt a törvényszéki elnök, másrészt a bírói kar érdeme. Most nehéz feladatok teljesítése előtt állunk — folytatta az elnök és kéri a küldötteket, hogy az ujonnan életbeéptetett igazságügyi reformok végrehajtásában támogatás, a törvényszék elnökét pedig külön is kéri, hogy pártatlan jóakaratu szigorával továbbra is mozdítsa elő az igazságszolgálat fejlesztését.

Ezután az elnök kezét fogott a küldöttekkel, munkásságuk felől tudakozódott, Polgár Sándor dral beszélt hosszabban, kit még szegedi ügyvédkedése idejéből ismert.

A nagyikindai törvényszék.

A nagyikindai törvényszék küldöttségét Röth Gyergely törvényszéki elnök vezette, kíséretében voltak Varga Nagy István, Eidenmüller Adam törvényszéki bírók és Dus Sándor kir. ügyész.

Az elnök meleghangú üdvözlő beszédére Bernáth Géza dr. válaszában kijelentette, hogy ismeri ama nagyfontosságú személyi és vagyoni érdekeket, melyeknek a nagyikindai törvényszék az öre és tudja, hogy ezeken kívül megkell ott küzdeni a nemzeti-ségi kérdésekkel is, melyek a bírói szolgálatot ott terhessé teszik. A törvényszék régi jó multjában biztosítást lát a jövőre. Figyelemmel kísérem — ugymond — mindenkinek a munkásságát s az egyesek tehetségét e szerint méltányolom. A képességek kifejtésére most bő alkalom nyílik, mert a sommas eljárásról készült igazságügyi reformokat kell végrehajtani és kérem, hogy ezen nagy feladatnak teljesítésében engem igaz lelkesedéssel egykeskedjenek támogatni. Barátságosan kezelt szorított a kikindai bírékkal, kik régi ismerősei.

A szabadkai törvényszék.

Vasdényei Géza törvényszéki elnök, Nagy János, Olsowszky Jenő, Bogáromy Judos, Marián Miklós, Szerdahelyi Sándor, Ludinszky Lajos törvényszéki bírók, Dekker Gyula járásbíró és dr. Kovács Gyula bíró társaságában lépett a terebe.

Hódoló tisztelettel jöttek el üdvözölni az új elnököt, hogy kifejezést adjanak az őszinte örömnél, melyet bennük ez a legfelsőbb helyről jött kinevezés keltett. E szerencsés kinevezéssel biztosítva van a törvényszékek helyes vezetése. Meggyőződésük, hogy az elnök jól ismeri a jogi élet harczát, melyet Szabadkán vívni kell. Ő méltóságának zászlójára az igazságszeretet van felírva s ők Szabadkán ezt a zászlót lobogtatják, követni fogják az új elnök utmutatásait, sohasem tévesztve szem előtt azon

nemes elveket, melyet az igazságszolgáltatás követel.

Eljenzés után Bernáth Géza dr. hivatkozott arra, hogy 15 év óta működik a felsőbb bíróságoknál, ez idő alatt bő alkalma nyílt megismerkedni azokkal a személyi és helyi dolgokkal, melyek máshol kevésbé vannak kiéleltve mint Szabadkán, bő alkalma volt megismerkedni az ottani törvényszék működésével is, melynek helyes, tapintatos és erélyes vezetéseért a törvényszék elnökének mond köszönetet, kit működésében a legtöbb bíró is támogat. De ha a multak terhével megbirkózott a törvényszék, megbirkózik a jövő küzdelmeivel is. A nagy feladatnak, melynek teljesítése a közel jövőben a bíróságokra vár, még csak az első fecskeje érkezett meg. Az új törvényszék végrehajtásának sikere — ugymond — az önök kezében van. Ennek megvalósításától függ, hogy a szóbeliséget és közvetlenséget megbiujuk-e vagy sem. Szívére köti a küldöttségnek, hogy fáradhatlan igyekezettel és lelkesedéssel karolja fel a reformeszméket. Folyton figyelemmel kísérem — folytató — minden egyes bíró munkáját és amit kérlelhetlen szigorral üldözöm a lanyhaságot és léhaságot, úgy mindenkor elismerem a szorgalmat, a képességet és az érdemet.

Szívesbeszélgetés után a küldöttség eltávozott.

Az újvidéki törvényszék.

Dévích László kir. törvényszéki elnök vezette az újvidékieket, a küldöttség tagjai: Vaikó Pál, Radványi Ernő dr., Perczel János dr. Rehák Ferencz törvényszéki bírók és Kovácsics József járásbíró.

Dévích László törvényszéki elnök üdvözlő beszédében hangsúlyozta, hogy az újvidéki törvényszék bírói kara abban a szerencsés helyzetbe volt, hogy bámulatos tevékenységet, kiváló jogi tudását és tehetségét a közvetlen közelből figyelhette meg, mert legtöbbször itt működtek a szegedi táblánál.

Bernáth Géza dr. régi bajtársait látja a küldöttekben, kikkel együtt dolgozott a szegedi táblán. Az itt előtört idő alatt megismerték egymást, s az ott megismert eszméket átlántalták az új körbe is. Csüggedetlen munkaszeretet és szorgalom volt itt a vezéreszme és úgy tapasztalta, hogy ez az újvidéki törvényszéknek ellátható talált. Támogassanak szorgalmukkal és jóakarattal. Egyre figyelmeztetem önöket, feladatunk nehéz volt, most még nehezebb lesz. Egy bizalmi kérdés megoldása vár reánk, gondos figyelmükbe ajánlom ezt. Ertem az új sommas eljárást. Nagy jövő van ehez az eszméhez csatolva, egy mag ez, melyből a jövő igazságszolgáltatás erős fája fog kinőni. Önöktől függ, hogy ez a

És amikor most Gadány Pali elvált Terkáéktól, esupa megszokásból melegen egyetértően néztek össze, éppen mint három év előtt. csak hogy most Terka nem sütötte le ijedten a hosszú barna szempilláit, hanem pajkosan nevetve, merészen szögezte a szemét Gadány arezára.

— Hercezig kis lány, mosolygott Gadány, ahogy elhagyta őket — szebb mint három év előtt, nem olyan nagyon vékony és nem oly naiv... Akkor mi is tetszett rajta? Azt hiszem a szeme, mert az igazán gyönyörű...

Es rá gondolt, hogyan belevesztett egyszer a tekintete hosszan elmerülve abba a barna, nagy csillogásba egész öröken át és milyen nagy gyönyörűséget szerzett neki, amikor a kiesi puha kéz remegve, gyöngén akart kihuzódni az övéből, hogy aztán melegen, szorosan simuljon az ujjaihoz...

— — — Gadányéknál theaestély volt. A fiatal Gadányé világoskék se-lyemblouseában szép, piros és mosolygó volt, mint rendezen. Terkának nem vol-

jó kedve, és Gadány Palinak szintén nem... De azt Terka nem látta. Ő le nem vette a szemét a háziasszony teli, üde arezáról, erős fess ajakjáról.

Ő még eddig nem látta Gadány Palit, meg a feleségét is együtt; mikor vizi-telt náluk, a férj nem volt otthon, mikor visszaadta a látogatást Gadányné, azt egyedül tette. És most — maga se tudta mért — rosszul esett neki látni, hogy ezek ketten oly jól illenek egymáshoz a magas termetükkel, sötét bőrükkel és hajukkal. Eddig mindig meg volt elégedve a saját külsejével, most kezdte a termetét nagyon véznának, az arezát, semmitmondónak, a haja színét fakának találni és elképzelte milyen esuf az ő egész halvány megjele-nésével emellett az égő arezu, erősvállá élénk asszony mellett.

Valóságban pedig remekszép volt ezen az estén ez a kis szőke lány, akinek a froufrouja sűrűn borult a fehér homlokára és akinek a kiesi, teli és most ta melegségtől rózsaszínű arezából a két

nagy sötét szem majdnem feketén tündöklött ki. A fehér illuziócsokor az álla alatt még légiesebbnek tüntette föl a leányt és a könyökig érő ruhaujj nem erős, de hófehér lágy gömbölyi karoktat mulatott. Olyan édes, olyan rokon-szenves volt ez a kis irigykedő hölgy, hogy mindenki gyönyörködött benne.

A fiatal Gadányné egyszer, ahogy Terka egész magában állt egy kiesi asztal mellett, odament hozzá és az erős karjával átvette a derekát, magához vona.

— Jöjjön esevogjen nekem egy kiesi, maga kis ezébe.

Terkának eszébe jutott, mit akart ő elmesélni Gadánynénak. Most a világért se beszélt volna neki arról.

— Oly unalmas vagyok ma... igazán nincs semmi mesélni valóm, mosolygott fáradtan.

— Hát akkor énekeljen valamit, majd én zongorán kísérem. hisz magának hallom nagyon kedves hangja van.

(Folyt köv.)

mag egészségesezen kifejldjék. Ajánlom ezt az ügyet jó indulatukba, kérem újra támogatásnak a nehéz munkában, mely reánk vár.

A szép beszédet megjelénzték.

A szabadkai ügyvédi kamara.

A szabadkai ügyvédi kamara képviselőiben a következők tisztelegtek: Paukovits Andor kamarai elnök, Demidör Imre dr. titkár, Szabados János ügyész. Buchwald Lázár, Reisner Lajos dr., Janiga János dr. Bálogh Lajos dr., Csillag Károly dr., Biró Károly dr., Szilágyi Mór, Birkás Gyula ügyvédek.

Paukovits Andor bizalommal üdvözlö az elnököt a szabadkai, zombori és újvidéki kar nevében. Közvetlen tapasztalatból tudják, hogy az új elnök hatalmas munkatársra volt előljárni, kivette részét tevékenységével annak a sikernek az eredményéből, melyet Magyarország jogászközössége a táblák decentralizálásához fűzött.

Bernáth Géza dr. halásan köszöni különösen azt a nyilatkozatot, mely az ő csekély munkássága eredményének tulajdonítja a jutalmat, melyvel a legfelsőbb helyről kitüntették. Ő mindig csak arra törekedett, hogy az igazság, mely végcélja az ügyvédek is, a bírónak is, eléressék. A közbejött reformok életbeléptetése után jobban megismerjük egymást — úgymond, eddig csak papíron ismerkedtünk, ezután személyesen érintkezünk. Szándékosan érintette a reformkérdést, mert mindkét karnak közvetlen érdeke, hogy a legpontosabban keresztül vezetessék. Kérem segítségem engem e nehéz feladatom teljesítésében.

A zombori törvényszék

Széchenyi József törvényszéki elnök vezette a zomboriakat. Szondy Mátyás, Dalmay Pál, Sztójkovits György, Grün József, Szedresy Ödön és dr. Orkonyi Ede voltak a küldöttség tagjai.

Széchenyi József sajnálattal emlékezett meg a szegedi tábla szervezőjének távozásáról, de ez a sajnálat semmit nem ront le a tiszta örömből, melyet az új elnök kinevezetése fölött érez, ki fényes tehetségével igazolta, hogy a tábla bölcs vezetőt nyert benne. Igéret tesz, hogy egész odaadással igyekezik majd megfelelni a jogszolgáltatás két attribútumának: az alaposágnak és gyorságnak.

Bernáth Géza dr. méltánnyal emlékezett meg elődjéről, hangsúlyozta, hogy a zombori törvényszéknél az utóbbi években történt változások az ügymenetnek előnyére váltak. Itt is a reformtörvények végrehajtását köthette a bírák szívére, megígérte, hogy figyelemmel kíséri az egyesek munkásságát és magát jó indulatukba ajánlja.

Beszélgés közben sajnálattal vette tudomásul, hogy a zombori törvényszéknek még most sincs rendes helyisége és azon reményét fejezte ki, hogy a bajon segítve esz.

A torontali ügyvédek.

Ezután dr. Kiss János nagybecsereki, Zsiros József módosi, Zsiros Lajos dr. nagykikindai, Mangold Sámuel dr. nagybecsereki, Kiss Károly nagykikindai ügyvédek és Török Imre csanádmezei főügyész tisztelegtek az elnökkel.

Apróságok.

A doézs, beszercezei basa életéből.

I

1889-ben történt, hogy Beszerce-Naszódmeze egyik szolgabírói járásában ürességbe jött egy körjegyzői állás. A főmuftinak éppen ekkor egy preker existenciájú embere volt kéznél, kit minden áron el akart helyezni valami kisebb hivataloskában, s ehhez képest az illető főszolgabíró a megfelelő utasítással el is látta. Minthogy azonban a főszolgabíró a képviselőtestületi tagokat a protekcziókind pártolására megnyerni nem bírta, a kedvezőtlen kilátásokról jelentést tett a főispánnak, kitől azon írásbeli utasítást vette, hogy a patrocínált az összes többi jelentkezők mellőzésével egye-

dül kandidálja, a mi így is történt. Midőn a választás napján a főszolgabíró az ezen módon foganatosított kihirdetést kihirdette, — az aktusról felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint — az összes választók egyértelműleg kijelentették, hogy közülök egyik sem kíván a kandidátusra szavazni. A főszolgabíró ennek dacára egyhangulag megválasztott körjegyzőnek nyilvánította a pártfogoltat. A jogaikban megsértett választók felebeztek a vármegyéhez, mely kímélet nélkül elverte a port a felfolyamodáson, míg végre az ügy az akkori belügyminiszter (gróf Teleki Géza) elé került, ki az egész eljárást megsemmisítette, s ezzel megakadályozta azt, hogy az ország egyik jegyzői körének olyan egyhangulag megválasztott körjegyzője legyen, ki a választásnál egyetlenegy szavazatot sem kapott.

Ily módon igyekezett báró Bánffy Dezső a magyar államnak prozelitákat szerezni a nemzetiségek között Beszerce-Naszódmegegyében.

II.

A következő történet is 1889-ben, de nem Beszerce-Naszódmegegyében, hanem a két lófarku basa másik pasalikjában, Szolnok Dobokában esett meg. Deés rendezett tanácsú városban általános tisztújítást kellett csinálni. Bánffy nem tudta rábírnai az alispant, hogy feleldhetetlen Roth alias Kontó Pál bányátka a polgármesteri állásra való kijelölésnél mellőzze, noha minden áron meg akarta buktnai a közszeretben álló érdemes öreget a választásnál. Más fineszhez folyamodott tehát. Keresztülvitte, hogy a tisztújítás a pénztárnok megválasztásával kezdődjék, s hogy a polgármesteri választás csak a többi hivatali állások betöltése után véssék foganatba. Ennek a dolognak pedig az a magyarázata, hogy Róth Pál másodízi sógorságban állott azon férfival, kit a polgárság pénztárnoknak óhajtott megvárnai. Ennélfogva minthogy a községi törvény szerint olyan pénztárnok és polgármester, kik ilyen rokonságban állanak egymással, ugyanazon hivatali kötelekben nem szolgálhatnak, tekintettel arra, hogy az inkompatibilitás az adott esetben tulajdonképpen csak a második választással állhat be: a pénztárnok választást előre kellett bocsátani azért, hogy aztán a polgármesteri választást lehessen és kelljen érvénytelennek nyilvánítani az inkompatibilitás eldöntése alkalmával. A körmönfont ravaszság azonban ezen esetben sem járhatott érvényre, mert megakadályozta ezt a gróf Szapáry akkori belügyminiszter törvénytestetele. Az öreg Róth Pál, dacára a rút cselszövénynek, Deés város polgármestere I t és maradt egészen haláláig s általános részvét kísérté sírjába. Bánffy Dezsővel pedig egy árva lélek sem rokonszenvez a vármegyében. Leginkább felnek ott is mint egyebűt a botcsinálta miniszterelnöktől.

Ime az ember, kit a Tisza-Szilágyi szövetség a kormány élére állított, hogy a magyar kulturállamnak az ő szellemükben megkezdett kiépítését folytassa és befejezze.

Folytatása következik.

Hazánk.

Politikai hírek.

Két miniszterium

Bánffy Dezső báró kabinetjének nagysága leginkább kitűnik akkor, ha összehasonlítjuk az első felelős miniszteriummal.

Ítéljen mindenki a saját belátása szerint. Ime az összehasonlítás:

1848.

1895.

Miniszterelnök:

Batthyány Lajos gr. = Bánffy Dezső báró.

A király személye körül:

Esterházy Pál herceg = Fejérváry Géza br

Belügyminiszter:

Szemeré Bertalan. = Perczel Dezső

Pénzügyminiszter:

Kossuth Lajos. = Lukács László

Közmunka és közlekedés:

Klauzál Gábor, = Dániel Ernő

Földművelés-, ipar- és kereskedelem:

Széchenyi István gróf. = Pestetich Andor gr.

Vallás- és közoktatás:

Eötvös József báró, = Wlassich Gyula

Igazságügyminiszter:

Deák Ferencz. = Erdélyi Sándor

Honvédelmi miniszter:

Mészáros Lázár. = Fejérváry Géza br.

A fuzió.

Bánffy Dezső bárónak miniszterelnökké történt kinevezésével a válság még nem oldódott meg.

Tudja ezt maga az új miniszterelnök is és meg van arról győződve, hogy ha csak némiképpen is állandósítani akarja a helyzetet, akkor okvetlenül keresztül kell vinnie a fuziót a 67-es ellenzéki pártokkal.

Bánffy Dezső báró felvette a fuziónak elejtett fonatát és mindenekelőtt a nemzeti párttal helyezkedett érintkezésbe.

Ezt az érintkezést különböző politikuskok közvetítése már annyira megérlette, hogy tegnap Bánffy Dezső báró már személyesen felkereste Horánszky Nándort, a nemzeti párt elnökét, kivel hosszasan és behatóan érkezett a fuzió ügyében.

Hogy ezek a tárgyalások hová fognak fejlődni, az még bizonytalan, de azt kétség-telennek kell tartanunk, hogy ha Bánffy báró komolyan akarja a fuziót, akkor akceptálnia kell Aponyi Albert gróf követeléseit, mert hogy a nemzeti párt nem engedhet és nem is fog eng dni, az az eddigi történetek után mindenki előtt kétségtelen.

A fuzió.

Az összes pártkörök értekezletet tartottak e hó 18-án este.

A kormánypárt a mameluk termeiben zajos örömmel üdvözölte az új gazdát, az ellenzéki pártok viszont ritka egyöntetűséggel a negatív terére helyezkedtek br. Bánffy tekintélyével szemben.

A kormánypárt azt ígérte, hogy támogatni fogja az új miniszteriumot, az ellenzéki pártok viszont ritka egyöntetűséggel a negatív terére helyezkedtek br. Bánffy tekintélyével szemben.

A kormánypárt azt ígérte, hogy támogatni fogja az új miniszteriumot, az ellenzéki pártok viszont ritka egyöntetűséggel a negatív terére helyezkedtek br. Bánffy tekintélyével szemben.

A kormánypárt azt ígérte, hogy támogatni fogja az új miniszteriumot, az ellenzéki pártok viszont ritka egyöntetűséggel a negatív terére helyezkedtek br. Bánffy tekintélyével szemben.

A kormánypárt azt ígérte, hogy támogatni fogja az új miniszteriumot, az ellenzéki pártok viszont ritka egyöntetűséggel a negatív terére helyezkedtek br. Bánffy tekintélyével szemben.

Ezen eljárásom folytatását mai napon félbeszakította egy néhány nap előtt bekövetkezett esemény, melyről a tisztelt pártot értesíteni, megragadtam az első kínálkozó alkalmat, vagyis a mai értekezletet. Lehető rövid leszek.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ur részéről folyó hó 12-én egy összejevetellel felkerettem, melynek indoka előttem ismeretlen volt.

Az összejevetelnél a bárón kívül még politikai életünknek két kimagasló alakja volt jelen. Kölesönös üdvözlés után röviden átérték az összejevetellel céljára, mely abban domborodott ki, hogy az új kormány határozottan óhajja az 1867-iki alapon álló pártok egyesülését, hogy pedig ezen szándékát a közvélemény előtt félreérthetetlenül kimutassa, annak valóslulását megkönnyebítsé, szélszerűnek tartotta egy nemzeti párti tagnak bevételét az új kabinetbe és pedig oly tagnak, ki az egyházi törvényjavaslatok elfogadása által kevésbé merev politikai életben állott a szabadelvű párttal. Ezen okokból kínáltak meg engemet egy tárczával, felkérve egyuttal a közreműködésre, hogy a szabadelvű és nemzeti pártok közötti fuzió létesítésére segítkezzem; tettek pedig annál inkább, mert indirekte uton tudomásuk volt arról, hogy én ily fuzió megtörténtét óhajtom.

Ezen felhívásra határozott nemmel választottam (Eljenzés.)

Erre Apponyi Albert gróf szólalt fel, és teljes elismeréssel nyilatkozik Ernuszt Kelemen eljárásáról, mely annak az elv-hűségnek felel meg, a melyet őbenne mindenkor tiszteltünk. Nem nyilatkozik hasonló elismeréssel a kormány azon taktikájáról, mely ebben az incidensben nyilvánul. Mert Ernuszt Kelemen előterjesztéséből értesülünk, hogy a kormány tagjai a 67-es alapon álló pártoknak egyesítésére törekednek; hát erre törekedni és egyidejűleg a párt vezetésének háta mögött a párt egyes tagjainak kiragadását és így a párt megbontását megkísérteni, — ez olyan ellenmondás, a mely enyhén szólva a legnagyobb bizalmatlanságra ad okot. Minthogy azonban Ernuszt Kelemen előterjesztése által a pártok egyesülésének az ugynevezett fuzionok ügye, melyet a hírlapok hetek óta tárgyalnak, a párt elé került, erre is néhány megjegyzést akar tenni. A dolog érdeméről szóló természetesen csak akkor nyilatkozhatik, ha e tárgyan illetékes oldalról nyilatkozatra felhívják, ami eddig nem történt. Annnyit azonban minden homály elhárítása czéljából már a most felmerült incidens alkalmával is meg kell mondania, hogy bár személyes nehezítéssel és igényekkel háttérbe szorítani mindenki kész, semmi néven nevezendő akcióban vagy alakulásban nem vehet részt másképp, mint elvi álláspontja teljes integritásának fentartásával. (Zajos eljenzés és taps.)

Ez neki személyére nézve megmáshatlan álláspontja, melyhez még akkor is ragaszkodnak, ha egyedül maradna vele, s biztosan reméli azonban és teljesen bizik benne, hogy a párt és annak minden tagja vele erre nézve szolidaritásban áll. Hosszantartó zajos eljenzés és taps.)

Áttérve arra a magatartásra, melyet a párt a Bánffy-kormányval szemben követni szándékozik, szólok a helyzetet igen egyszerűen tartja. Egyszerű személyesével állunk szemben; az új kormány politikája, — ha csak a holnapi nyilatkozatok meglepetéseket nem hoznak — ugyanannak ígérkezik, a mi az előbbi kormányé volt. A nemzeti pártunk magatartása tehát szintén csak ugyanaz lehet; tudniillik a határozott ellenzéké, a párt programjának és eddigi közdelmeinek értelmében. Hogy milyen formában fogja azt szólni holnap kifejezni, azt természetesen a kormány nyilatkozatától teszi függővé. Kéri ezen előterjesztéséhez a pártunk hozzájárulását. (Zajos és lelkes eljenzés.)

HIREK.

— **A zombori Tóth Kálmán-kör** folyó évi, február hó 26-án, húshagyó kedden tartja meg III. alapszabályszerű estélyét, a „Vadászkör” összes első emeleti helyiségeiben. A kör választmányát ezen napnak a megválasztásánál az a meggyőződés vezette, hogy húshagyó kedd a legnagyobb biztosíték nyújtja annak, hogy a siker teljes lesz. A kaszinói dalárdára a választmány annál kevesebb nem lehetett figyelemmel, minthogy éppen ez az egyesület az, a melynek intézősége részéről a körnek a legnagyobb meletnyaltalanságokat kell eltűnnie.

— **A távozó pénzügyigazgató bucsuja.** Barati összejövetelre gyűltek össze e hó 18-án a távozni készülő Danczer Kornél kir. tanácsos pénzügyigazgató tisztelői, hogy bucsút vegyenek tőle. A bucsú lakoma barátságos hangulatban folyt le, s szükségtelen tán mondanunk, hogy az elhangzott toasztok is hasonló értelemben kulmináltak. Az első felköszöntőt Sandor Béla főispán mondta, kiemelve az ünnepelt hivatali buzgalmit. Utána Schlagetter polgármester emelt poharat, majd Schmausz alispán, kik mindketten mint biz. tagra üritették poharaikat. Városi főszámvévő szónoklatában a távozó családjának mondott bucsút, míg Bárczi pü. titkár az igazgatóság tisztikara nevében tol-

mácsolta érzelmeit áthelyezettetése fölött. Danczer meghívta mondot közönetet s biztosította barátait arról, hogy távozta után is mindig szívesen gondol majd rájuk. A lakoma az éjfél órában ért véget. A hivatal átadás f. hó 23-án fog megtörténni, amidőn az összes tisztikar csoport képe lesz átnyujtva a bucsuzónak, ki f. hó 24-én hagyja el városunkat, hogy hasonló minőségben Temesvárot vegye át a pénzügyigazgatás farszót munkáját. Nem lesz tan érdekelen megemlitenünk a díjnoki kar hódolat nyilatkozatát sem, melyet hivatalos bucsuzás alkalmával nyujtanak át a távozó pénzügyigazgatónak.

— **A zombori korcsolyázó egyesület** folyó évi február hó 15-ére hirdettet tánczfűzékéit február 9-én tartja meg. Az előjelekből ítélve ez lesz az idei farsang leg-sikerültebb mulatsága. Társadalmi különbség nélkül részt fog azon venni Zombor egész közönsége. Egyszerűség és jókedv fogják jellemelni az egyesületnek ezt a mulatságát. A tánczoló fiatalok lelkesedéssel csüng feladatán, hogy minden megjelenőnek kedves és feledhetetlen órákat teremjen ez az est.

— **A színügyi bizottság** pénteki ülésén a jövő hetre érdekes műsört állított össze. Hétfőn „A kis herceg” kerül színpadra, Gy. Mészáros Kornélia jutaiomjátékaul. Kedden „Denise”. Szerdán „Nap és hold”. Csütörtökön „231. czikk”. Szombaton a „Tiszt urak a zárdában”. Vasárnap „A betyár kerdője” van előadásra kitzítve. Pénteken szünet. 28-án Stefanides karmester jutalomjátékaul „Orphens a pokolban” lesz előadva. Szintársulatunk derek tagjai most „A bányamester” című operettre készülnek. A „231. czikk” előadása alkalmával Sághy Rózsika is fellép, ki Veber Ferike szerepkörére pályázik.

— **Gy. Mészáros Kornélia** A sors bűbájos organummal adott meg, önnön-maga pedig a szerénység és kedvesség példánykepe. Nem csodálkozhatni tehát azon, hogy a legrovidebb idő alatt hódolójává vált asszony, leány, férfi egyaránt. Játékában gyönyörködve, ellenállhatatlan is irigység lopódzik az ember szívébe. Csakis mint zombori mondott ezt. Már néhány éve ismerjük őt. Szemeink előtt nőttek ki szárnyai. Emelkedik napról-napra... Félő, hogy ma-holnap egészen eltűnik láthatatunkról, csakis a mai szép napok emlékeit hagyva hátra.

Bajos mozdulatai, szép szemei, lágy, de mindamellét éres hangja, fiatalága, a legszebb jövőnek biztosítékai. En ugyan már ma is abban a véleményben vagyok, hogy még a budapesti népszínházban sincsen, Blahánén kívül, olyan művésznő, a ki szépség és hang dolgában kiállana vele a versenyt. Biztos vagyok arról, hogy a közel jövő igitózi fogja minden szónoknak az igazságát. Szendesege és discret játéka azonban aggodalmakat is keltenek bennem. Színházlátogatói felelem beszél belőlem. Attól tartok, hogy a családi boldogságot többre becsüli a dícsőségnek. Ha így lenne, akkor nagyon sokat vesztené a művészet birodalma. Nagy művésznő, gondos, szerető családanya és feleség egy személyben fehér holló számba megy. Igaz ugyan, hogy az ő világa viszont ugyanannyit nyerne általa. De ne búsuljunk. Akárhogy lesz. A jelen eléggé örömteljes. Zombornak még nem volt olyan primadonnája, mint Gy. Mészáros Kornélia. Nem is lesz soha. Élvezük tehát művészetét hétfőn, jutalomjátékán teljes odaadással. Mutassuk meg, hogy az ő öröme a mi örö-münk is.

— **Városi közgyűlés.** Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó hó 31-én tartja rendes közgyűlést.

— **Színészró mint czibalom-virtous.** Zombori Pethő Jolán színészró, folyó hó 20-án a polgári kaszinó egylet helyiségében hangversenyt rendez.

— **Esküvő.** Földy István bács-almás kereskedő e hó 18-án esküdött örök hűséget Iprodt Mariska kisasszonynak Garán.

— **Tapintatlanság.** A távozó pénzügyi igazgató: Danczer Kornél tiszteletére rendezett diszvacsorára a zombori adóhivatal személyzetét meg nem hívták, s ez az oka, hogy a lakomán senki sem vett részt az adóhivatal tisztviselői közül.

— **Önkéntes tűzoltó testület Csantavéren.** Vasárnap f. hó 13-án alakult meg az önk. tűzoltó-testület Csantavéren, dr. Hadzsy János topolyai önk. tűzoltó főparancsnok és Scossa Zoltán szabadkai hivatalos főparancsnok közbenjöttével. Az alakuló közgyűlést Szokola Gyula közs. jegyző nyitotta meg egy lelkes beszéddel, amelyben kiemelte a tűzoltóság nemes és emberbaráti célja s a [beszédvégén köszönetet mondott drt Hadzsy János és Scossa Zoltán tűzoltóparancsnokoknak amiért meghívásulra Csantavéren megjelentek és az önk. tűzoltó testület megalakulását lehetővé tették. Megválasztottak: elnökké: Szokola Gyula közs. jegyző, alelnökké: dr. Bakoffy Gyula ügyvéd, titkárrá: Basch József; főparancsnokká: Rekvényi János tanító; alparancsnokká: Jordán Béla közs. aljegyző; szertárnokká: Schäffer P József. — A többi tiszti állás: betöltése csak a begyakorlás befejezte után fog megtörténni. — Az új tűzoltó egyetem van 30 pároló, 20 alapító és 40 működő tagja.

— **Gőzgépezőket és hazánfutókat** vizsgáló zombori bizottság január hó 30-án fogja legközelebről vizsgálatait tartani a m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében. (Kegyelház). A vizsgálata jelentkező óhajók kellően felszerelt folyamodványaikat a m. kir. államépítészeti hivatalhoz intézzék. A vizsgálata jelentkezőknek igazolniuk kell: 1. hogy a 18-ik életévet betöltötték. (Híjabb egyének keresztlevelel); 2. hogy magyar honossággal bírnak; 3. hogy erkölcsileg kifogástalan életűek. (A 2. és 3. alattiak azoney bizonyítványba is foglalhatók); 4. hogy fűtőt kazán, illetőleg dolgozó gőzgép mellett, gépész felügyelete alatt legalább hat hónapon át dolgoztak. (Az erről szóló magabizonyítvány az előjáráság által is megerősítendő.) Egyuttal arra is figyelmeztetnek a jelentkezők, hogy a gépészjeltekről az állam hivatalos nyelvénék oly mérvben való ismerete kívántatik meg, hogy a kiadott kasszínói rendeleteket teljesen megérthessék; magyarul olvasni, írni, beszélni tudjanak. A kasszínófűtőjeltekről csak az állam nyelvénék megértése s a számok olvasása kívántatik meg.

— **Talált bélyegek.** Hartmann és Cöhen szabadkai baromfi kereskedők házána f. hó 14-én, hétfőn delben, a kéményeket égették ki. A midőn is a padláson az egyik kémény oldalán — az égetésnél foglalkozó Bacslia Simon és Ujhelyi Simon városi tűzoltók — egy csomag papírban 65 ft értékű különféle bélyegeket találtak. A bélyegeket valószínűleg az iróadóból esente el valamelyik szolgál s hamarjában nem tudta azokat értékesíteni.

— **A gimnáziumi tanárok** számát ez év folyamán tizenhét új állás szervezésével fogja szaporítani a közoktatástügyi miniszter. Ezen új állásokból öt a fővárosra, tizenkető pedig a vidékre esik. Budapesten az állások szaporításának főoka az, hogy főleg a hetedik és nyolcadik kerület lakosságának rohamos növekedése folytán az állandó parhuzamos osztályok száma emelni kell, a nyolcadik kerületben pedig új gimnázium állítandó, a mely fokozatosan fog kifejleszteni a szerint, a mint az ifjúság számának növekedése az osztályok számának szaporítását kívánja meg. A vidéki tizenkét új tanári állás létesítésének fő indoka a szamosújvári gimnázium átalakításában s úgy ezen, mint a szent-gothárdi állami gimnázium fokozatos fejlesztésének szükségességében, továbbá az állandó föntartást igénylő parhuzamos osztályok számának folytonos szaporodásában rejlik.

Színház.

A suhancz.

Szerdán, január 10-án.

A Konti-féle szörnyűmód előnyűt operette-ek között legszívesebben hallgatjuk meg a „Suhancz”-ot, melynek nincs egyetlen ariája se, mely ne lenne fülbemászó, ha mindjárt minden fordulatban más-más régi dalra vélünk ráismerni. Közönségünk szintül megöltötte a színházat, a mi azonban főként a zombori izr. nőegylet jótekonysága iránti meleg elismerés tanujelje volt, mert az operette a nevezett nőegylet pénztára javára lón előadva. A czímzseretep — mint mindig — most is nágy bravourral játszta Gy. Mészáros Kornélia, ki a föl-föl hangzó taps sokból gyakran kivette részét... de az est dicsősége mégis a kis Serfőzy Ilonkára, a ki elragadó bájjal adta a szecersen kocsis rövidke szerepét. Jó kedvvel játszott Gyarmathy s különösen Hetényi, a ki kifogyhatatlan volt a „Szégyelje magát” couplet jó esz rosz extemporiszációjában.

Nagy Galeotto.

Csütörtök, jan. 17-én.

Echegaray verses drámáját adta csütörtökön szintársulatunk, melyben Pruetto szerepét Krémer játszotta, s ez alkalommal is tanujelét adta annak, hogy gondolkodó, értelmes színész, a kinek, ha tér nyílik, a nem épen egyéniségéhez illő szerepben is tud kiváló eredményt felmutatni. Laczkó Aranka (Teodora) ezuttal is mint redesen lelkiismeretes tanulmány tárgyává tette szerepét, s valósággal ragyogtatta művészetét. Kishonty (Don Julian), Gyarmathy (Don Severo), Hetényi (Pepito) és Benkő Jolán (Doma Meredin) játékukkal teljes elismerését érdemeltek ki a szép számmal megjelent közönségnek.

IRODALOM.

Fürdőirodalmi könyvtár: Dr. Preysz Kornél Fürdőügyünk haladása 1893-ban. Budapest. Eggenberger-féle könyvkereskedés kiadása. A szerző e 66 lapra terjedő füzetben részletesen foglalkozik mindazon mozzanatokkal, a melyek hazánk fürdőinek haladására szolgáltak. Első sorban tárgyalja Hieronymi Károly m. kir. belügyminiszter intézkedéseit ez irányban, különösen 44.404. sz. körrendeletét, mely felőli mindazon hatósági intézkedéseket és kívánalmakat, a melyek a nyilvántartás és ellenőrzés szempontjából követendők. Ismerteti a fürdőkről szerkesztendő jelentések és kimutatásokra vonatkozó fontos rendelkezéseket, a melyek lehetővé teszik, hogy fürdőhelyeink viszonyairól a jövőben minden irányban pontos és megbízható adatok legyenek nyerhetők. Egy következő fejezet az ásványvizek, a források foglaltását és az ásványvizek kezelését tárgyaló újabb intézkedéseket sorolja fel és az ez évben forgalomba hozni engedélyezett ásványvizek ismertetése után feljegyzi a belügyminiszter azon fontos elhatározását, melylyel mesterséges ásványvizek gyártását hazánkban csak feltételeesen engedélyezi. Szerző könyvében az ez évben engedélyezett gyógyfürdőkre, a klímaticus gyógyhelyekre (Kefir-intézetekre) és a Knep-féle intézetekre vonatkozó belügyminiszteri lehatározások után „Fürdőink 1893-ban cím

alatt tárgyalja az egyes nagyobb fürdőink létesített új berendezéseket, különösen Siófok, Tárta-Lomnicz, Soóvár, Pöstyén, Czerkvenicza emelkedésének mozzanatairól emlékezik meg: felemlítvén fontosságát annak, hogy végre hazánkban is létesíttessék különösen a scrophuloticus gyermekek számára megfelelő fürdőhelyeinket valamely alkalmas berendezés. Fürdőink egészségügyi viszonyait tárgyalja egy következő fejezet, különösen a fertőző betegségekkel szemben követendő eljárásokról emlékeztetve meg.

Becses adatokat tartalmaz a részletesen feldolgozott fürdőstatisztika, mely különösen fürdőink vendégforgalmával és a fürdőhelyek lakásviszonyaival foglalkozik részletebben, megemlítvén egyúttal a statisztikai adatok összeállításának egyes fontosabb hiányait. — Az újonnan elemezett ásványvizek között a topliczai ásványvíz-források, a tordai sóforrások, a büdöskői kénfürdő és a Balaton vizére vonatkozó elemzési adatokat ismerteti. Az ásványvíz-forrásokról szólva a közegészségi mérnöki szolgálat ez irányú feladatairól is megemlékezik. A balneológiai egyesület tevékenységéről és a fürdőket tárgyaló irodalmi munkásságáról szóló fejtegetés után hazai fürdőink forgalmáról 1876-tól kezdődőleg összeállított tanulságos táblázattal zárja be a szerző könyvét, melyet elején a magyar balneológiai egyesület érdemes elnökének dr. Tauffer tanárnak ajánl.

Az Olcsó Könyvtár új olcsóbb kiadásának III. sorozatát most küldte szét a Franklin-Társulat. A közel 400 köteles válatnak, a mely hazai és külföldi irodalom szemcsédet termékeit tartalmazza, ez a 41—60 száma. Valósággal csak ez újabb kiadásban lesz ez a könyvtár az, a minek czíme mondja: Olcsó könyvtár, mert ez új sorozatban minden egyes szám csak 10 kr., egy-egy 10 száma terjedő sorozat 2 frt, melyet bérmentve kap a közönség. Csak félig-meddig számottevő könyvtárban az Olcsó Könyvtár nem hiányozhat. A III. sorozat tartalma a következő: 41—42-ik szám. Jósika M. Egy igaz ember. Beszély. 43—44. sz. Conscience H. A szegény nemes. 45. szám. Pope S. A műbirálatról. 46. szám. Pálffy Alb. Egy kastély az erdőben. 47—48. sz. Boissier. Virgil. Fore. Végh Arthur. 49—50. szám. Sollohub gróf. A gyógyszerészné. 51—42. sz. Macaulay T. B. Milton. 53—54. sz. Goethe. Iphigenia Taurisban. Ford. Kis J. 55—58. sz. Beaumarchais. Figaro házassága. Ford. Pauly Ede. 58—60. sz. Gyulai Pál. A vén színész. Beszély.

Divat-tudósítás. 1895-ik év tavasznyár. Henneberg G. ismert selyem gyára közlése szerint. Társas összejövetelknél, színházi- és hangversenyhez való öltözékek-nél, damasz mellett bengalin és szatin fog-nak előnyben részesülni. Már két év óta tétettek kísérletek a bengaline szövést honosítani, de hiába, míg végre most a hölgyvilág belátta, hogy alig van selyem szövet, mely nemesebb, teljesebb és bársonyszerűbb ránczokat vetne, mint éppen a bengaline. — Ezen czik nemcsak a legközelebbi, de a jövő őszi idényben is nagy szerepet fog játszani, miután Páris, London és Amerika részére, changeant, mintázott és gazdag szín változatokban lett megrendelve. Továbbá az 1895-ik év a taffet-szövetű-chines-szöveteket, csikok s rendkívüli mennyiségű koczkatot-takat a legparányibb koczkatól a legnagyobb-

bikig minden lehető színben és elragadó combinációban hozza, a taffet szövés damast és brochében is előnyben részesül, mennyi időre? Azt senki sem tudja, mert ép az osztrák hölgyek nem barátnői a taffet-selyemnek (a párisiakkal ellentétben, kik előszeretettel választják a taffetet!); Ők a puha sűrűt, satin-merveilleut részesítik előnyben, ezekből is nagyon sok lett rendelve, nevezetesen changeant- (színjátszó) szövetek. A schottisch selyem szövetek alig tűntek el, már ismét felmerültek a legújabb szin kompositiókban és főképp blousokra és ujjakra alkalmaztatnak. Japáni és chinai foulárdok, egyszínűek és mintázottak valamint nyers-selyem básztruhák, shantung és tussonok maradnak, de nem is fognak soh'sem eltűnni, mert ezek a legcélszerűbb utazó és társas megjelenéshez való ruhák. — A legdivatosabb színek, fa barna (villagos-setétig) tiszta claud, türkis, a piroskás fraise, serpent, homoksárga és nevezetesen a kékes violet (bleuet) a legsetétebbtől a legvilágosabb árnyalatig.

A „Rözsza Ujság” egész évi előfizetési díja 2 frt, minden füzetével szinnyomatu, természetű képet hoz, s közleményei valódi értékkel bírnak a kertészek és kertkedvelőnek. — Czelja egyedül csak az, hogy a rózsák és általában a növényeket megkedveltesse, a kertkedvelőkkel a bevált kezelési modokat tudassa és ezáltal a hazai kertészetet előmozdítsa. — Mivel pedig semmiféle üzérkedési végcéllal nincs egybekötve, azért a bevétel utolsó fillérig a folyóirat kicsin-sítésára és kibővítésére fordítatik. — Különben is előfizetési ára oly csekély, hogy bárki is előfizethet.

A közönség köréből.

Ez év május havában vetéseim — buza és tengeri — jégkár ellen az „Országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezetnél” biztosítottam, mely vetésemet 1894. május havában a jégverés majdnem teljesen megsemmisítette. A rendben történt bejelentés után nagysokára megjelentek a fentvezett intézet közegei, hogy jégkáromat „megbecsüljük.” — Hogy milyen becslést végeztek: szolgáljanak a következők felvilágosításul. Az országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezet közegei, miután szétnéztek a jégvert földeken, nagy számítás után találtak 25, 30, 40, 60⁰/₁₀₀-kárt és így a biztosított 10.000 frton felüli összegért alig 3600 frtot akartak kegyelemből adni, daczára annak, hogy én nem tulbiztosítottam, hanem holdanként 3 mm. vallottam be és kijelentették, hogy buzakáromért 3600 frtot a tengeriért pedig semmit sem adnak; s ezzel, mint akik jól végeztek munkájukat, a fakepnd hagytak. — Megvoltam győződve — mint gyakorolt gazda, — hogy ily becslést vagy a vastag tudatlanság, vagy csak a rosszakarat eredményezhet. Hasztalan írtam és reklamáltam, az semmit sem használt, miután pedig látam, hogy az aratás küszöbön van, kénytelen voltam érdekeim megvédésére bírói becsüt kérni. — A kikindai kir. járásbíróság által megtartandó bírói becslés semmiképen sem tetszett az országos magyar kölcs. szövetkezetnek; mivel az ellen először tiltakozott és a mikor az nem használt, minden mód-

^{*)} Ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget

akadékoskodtak és a bírói becsüt elodázní akartak. Nyilvánvalóan azért, mivel az aratók már kaszáikat fenték. Ily körülmények között a kir. járásbíróság a hivatalos becslet megéjtven, károm 85 és 90%-ban állapított meg, úgy hogy a buzámért 6500 frton felül jár, holott a szövetkezet felét sem akarta adni. Megemlítem, hogy egy a bírósági szakértő, mint az én szakértőm Kikinda város legtiszteltebb férfiai és hogy e két szakértő véleménye között vegeteredményben semmi különözet sem volt; a szövetkezet kiküldötte pedig tétlenül állt, látván a színigazságot, csak annyit mondott: majd referálok a társaságnak. Most már azt hittem, miután a bíróság állapította meg a kárt az országos kölcsönös biztosító szövetkezet majd haladéktalanul ki fogja fizetni káromat De nagyon csalódtam! Miután számos levelemre, melyben kárösszegem kifüzetését sürgettem, nem is válaszoltak, *kénytelen voltam az országos kölcsönös biztosító szövetkezet ellen külön két pert indítani Budapestien ügyvédet fogadni*, a ki a budapesti kir. törvényszéknél 6500 forint és 2500 frt iránt a keresetet be is nyújtotta.

Csak ennyi baj után — mint sok ezer embernél — kezdtem érdeklődni a kuláns szövetkezet kötvény-feltételei iránt és nagy csodálatomra a sok körül olyan szakaszokat találtam:

8. §. A kár bejelentendő három nap alatt, mivel a fél máskép minden kárterítési igénytől elesik.

13. §. Ha a biztosítandó tárgy elég és nem volt a jelczim kifüggesztve, a károsél semmit sem kap.

14. §. Ha a beválláson feladott vallo más teves, kár esetén nem követelhet a fél semmit.

22. §. Ha vihar esetén csépel a gazda a tűzkárért nem nyújt kárterítést a szövetkezet; hozzá még ennyi kedvezmény után.

23. §. Ha a biztosító szövetkezet üzete ves zteséggel záródik, a felek dupla díjat tartoznak fizetni.

Ha pedig valaki nincs megelegedve a kárterítéssel, a szövetkezet, vagy annak ügynöke ellen kárterítést nem követelhet miután akkor minden kárterítési igényét elveszti 18. §.

Ilyenek az országos kölcsönös biztosító szövetkezet §§-ai.

Ügyvédemtől értesültem, hogy a szövetkezet által ajánlott és bírói letébe helyezett kárösszeget utólagosan a bírói letétből felvette, ami magában véve eléggé jellemző.

Hogy a szövetkezet a bíróság által megállapított kárkövetelésemet nem akarja megéríteni, leginkább azért, nyugtalanít, mivel a biztosító társaságok tárgyában benyújtandó törvényjavaslat szerint a biztosító szövetkezetek minden osztályban 300.000 frtot, összesen (jég és tűz) tehát 600.000 frtot kötelesek készpénzben az állampénztárba kauczóképen letenni; az országos kölcsönös szövetkezetnek pedig vagyona 100.000 frt, készpénzzé nem tehető kötvényekből áll; így mielőtt jogos kárösszegemet megkaphatnám, e szövetkezet alkalmasint liquidálni fog s akkor jogos követelésemet kin keressem?!

Nagy Kikinda, 1894. december 31-én.

EREMITS PÁL s. k.

földbírtokos és takarékpénztári igazgató.

Foulárd selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterkint — japáni chinai, s. a. t. a legujabb mintazattal és színes Henneberg selyemet 35 krtól 14 frt 65 kr méterkint sima, csikos, koczkázott, mintázottakat damasztot s. a. t. postabér és vámentesen a házhozszállítva és mintákat küld posta fordultával: Henneberg G. (es. k. udvariszállító) selyemgyára Zürichben. Svajczba czimzett levelekre 10 kros, és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Hirdetések.

Legujabb divatu

előrajzolt, megkezdettt és készen himzett

Kézimunkák,

nemkülönböben

hímzőanyagok

és hímzőszövetek

rendkívüli választékban szabott gyári árakban kaphatók

Béreczi D. Sándor

női kézimunka nagy iparosnál Budapest, király-utca 4. sz.

Képes árjegyzékem 1120 eredeti kézimunkarajzot tartalmaz és kívánatra ingyen és bérmentve beküldeték.

Tinc. nervi tonica

Dr. Lieber tanár ideg erősítő elixirje.

Válói csak a védjegygyel: Kereszt és horgony

Készítetik orvosi és hivatalosan hitelesített előírás szerint M. Fanta gyógyszerteráiban, Prága. Ezen folyadék sok év óta mint idegerősítő szer el van ismerve, kiválóan hat gyengeségi állapot, félelem, szívdobogás, hágerincztájás, szédülés, főfájás, rossz emésztés stb. ellen. Tudósiók kívánatra ingyen és bérmentve. Egy üveg ára 1 frt, 2 frt és 3 frt 50. Gyomor-betegeknek a Szt. Jakab gyomoresőppek mint kitűnő, orvosok által ajánlott gyógyszer bebizonyultak. Egy üveg ára 60 kr és 1.20 kr. Kapható minden gyógyszerteráiban.

VIZKÓR

gyógyítható a HYDROPS-ESSENCIÁVAL.

Minden stádiumban biztos, gyors gyógyítás. Eredménytelenség teljesen kizárva. Biztos hatásért kezeskedik. A t. orvos uraknak használatára sürgősen ajánlatik. Segély sőt ott, ahol már minden remény megszűnt. Teljes felépülésre elegendő 1—2 üveg ára 3 frt.

Főraktár: Salvator gyógyszerter, Pozsonyban. Továbbá kapható Zomborban minden gyógyszerterában, valamint Prágénál Béla gyógyszerterésznél Nagy-Kanizsán, Gruber István Páncsován, Ivó Károly Szabadkán, Hoffmann Béla Ungváron, ugyintén a birodalom legtöbb gyógyteráiban.

KLYTHIA A BŐR ÁPOLÁSÁRA.

ZSIRPUDER.

Az arczbőr széplítése és finomítása.

Legelegánsabb toilette-, bál- és szalon-puder fehér, rozszin vagy sárga.

Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. es. kir. tanár által Bécsben.

Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve.

TAUSSIG GOTTLIEB

finom toilette-szappanok gyárosa és illatszerek főraktára Bécs 1. Wollzeile 3. sz.

Kapható: a legtöbb illatszere-, drogua- és gyógyszerterákban

Egyéves önkéntesek lehetnek

azon ifjak is, kiknek érettségi bizonyítványuk nincsen; sőt **középsiskolát sem végeztek** s így rendes besoroztatásuk esetén három évi katonai szolgálatra volnának kötelezve, ha valamely csász. és kir. hadtestparancsnokság előtt a szabályszerű aspirans-vizsgát leteszik, amelyre megfelelő szorgalom mellett **néhány hónap** alatt előkészülhetnek.

Csak válaszbélyeggel felszerelt levelekre részletes felvilágosításd ád

Landesmann Lipót
igazgató. SZABADKÁN.

NB: **Beso^{ro}zott** hadkötelesek **már** nem bocsátatnak vizsgára.

A legjobb és legegészségesebb francia ezigaretta-papír a
LE GLORIA

Gloria-Patent minden egyes lap leoldható!

József Bardou és fiától Perpignan és Párisban. Kapható minden tőzsde, papírkereskedésben.

LEONHARDI-féle ténák

a legjobbak. — Csak egyedül valódi, a feltalától Leonhardi Aug. Bodenbach a. d. E. ezen védjeggyel

osztr. cs. k. szab. sz. 36089. m. kir. szab. sz. 48275.

Író-ténák.

- Anthracen-tenta kék fekete
- Extraf-könyv tinta kék-fekete
- Alizarin-tenta, zöldes-kék-fekete
- Gallus-tenta,
- Weltpost-tenta, } nagyon fekete

Legjobb hig ténák könyvvezetéshez; tartatlan tartóssága irományoknak. — Szabadalmazott eljárásom szerint készítve.

Copir-ténák.

- Anthracen-tenta } kítőnő kópákat szolgáltatnak, egyszersmint könyv-
- Alizarin, író és Copir } bevezetésekhez is alkalmas.
- Enere Violette noire communicative } Egyedüli ténák üzleti levelezés-
- Violette Doppel-Copir } hez, melyekből hónapok mulva is
- Fekete Weltpost-Copir } szép erős másolatok tarthatók meg.
- Non plus ultra-Copir ad 4-6 Copiat. — Tratók, bankok, biztosítások
- Pecsétviaszok, bank-viaszok ff. stb stb. és tengerentúli levelezéseknek.
- Színes ténák. Aptograf-tenta Hektograf-tenta, folyékony tusch, mérnökök, és rajzolóknak; tinta-por és kivonat-bélyegfestékek, Copir-festékek legszebb másolatok író gépekhez készülékek fehéremű jegyzésekhöz, folyékony enyv és gummi, halenyv, fényenyv; Eau de Labarraque, tentafoltok eltávolítására fehéremű és papírról.
- Legjobb írókészülék üzletekben a bel és külföldön kapható.

SARG-féle egészségügyi hatóságilag megvizsgált megrövidítve (bizonyítvány Bécs 1887. július 3-án.)

sok milliószor

megrohálva és jónak találva, fogorvosiilag ajánlva, egyuttal legelősebb **fogtiszító szer.** Mindenütt kapható.

!Négy regény ingyen!

FELHÍVÁS

a művelt magyar olvasó közönséghez:

A „Képes Családi Lapok” jelenleg már az ország minden vidékén a legtöbb művelt magyar család rendes házi barátja. Közkedveltséget és elterjedtséget az általánosan ismert, hogy a serdülő leánykának is bátran a kezebe lehet adni, s e mellett az atyák, anyák és fiúk is mindig megfelelő szórakozást és hasznos olvasmányokat találnak benne.

A „Hölgyek Lapja” című melletkötet, a női olvasóknak a legérdekesebb és szellemi titkára. A „Regénymelleklet” évente négy díszes regénnyel ajándékozza meg előfizetőit, szép színes borítékkal, melyek egyenkénti bolti ára 1 forint, tehát összesen négy forint.

A „Boríték” tele van szórakoztató talányokkal s mulattató apróságokkal, kérdésekkel, feleletekkel, egyszóval a „Képes Családi Lapok” legértelmesebb, a legérdekesebb szórakoztató képes hetilap.

A „képek” a legelső művészek esetenek köszönik letüket A „Hölgyek Lapja” mellettkötetnek dívatképei mindig a legjobb dívatnak mintái; így az 1895-ik évi első szám a következő tartalommal jelent meg:

„Házsmar és társa” regény *Beniczky Bertalan Lehelől*; „Ujév” költemény *Ábrányi Emültől*; „A befelől fordított kép” novella *Muray Károlytól*; „A feldal” dr. *Turnonsky Móról*; „A süet világ” *Tuday Lajostól*; „Az ifjú anya” költemény *Dr. Felcsey Sándortól*; „Az álom” *G. Diószegi Móról*; „Ba után” *Mészáros Sándortól*; „Az időről” szatíra *Lámor Lajostól*; „A szép színeszón” regény *Rudnyánszky Gyulától*.

Előfizetési árak.

a „Hölgyek Lapja” című dívat- s „Regény”-melleklettel együtt	
Egész évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ — „

A „Képes Családi Lapok” hetilapból mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legezélszerűben levelezőlapon — hozzá fordulnak.

A ki három új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget utalványon egyszerrre beküld; annak elismerésül „egy díszes emlékkönyvet” küldünk.

A ki az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerrre beküldi, annak elismerésül, 4 regény küldünk; a ki 3 frt előfizetési összeget 40 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerrre beküld, annak két regényt küldünk elismerésünk jeléül s a ki csak 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési díjjal 20 kr. csomagolási- és postaszállítási díjjal együtt egyszerrre beküld, annak a kiadóhivatal egy regény küld jutni.

a „ Képes Családi Lapok”
 kiadóhivatala

Budapest, Vadász-utca 14. sz. saját házában